

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพื่อรองรับประเทศไทย 4.0” เป็นการศึกษาแบบเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีเนื้อหาสาระตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลัก
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การตรวจสอบข้อมูล
5. วิธีการดำเนินงานวิจัย
6. ขั้นตอนในการทำวิจัย
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ คณะสงฆ์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามซึ่งเป็นบุคคลสำคัญภายในวัดและเป็นผู้ที่มีบทบาทในการดูแลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และกลุ่มที่ 2 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่มีความรู้เกี่ยวกับด้านวิชาการ และการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย

1) พระราชคุณาธาร	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ด้านการศึกษา พระเถระที่ดูแลเรื่องการศึกษา ภายในวัดทั้งหมด
2) พระราชเวที	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ด้านสาธารณูปการ พระเถระที่ดูแลเรื่อง การบูรณะโบราณสถานของวัดทั้งหมด
3) พระมหาอุดม ปญญาโณ	ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
4) พระมหานรินทร์ธอภินุโท	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ด้านบุคลากร และดูแลการปรับภูมิทัศน์ภายในวัด

- 5) พระมหานพรัตน์ อภิขุชโว หัวหน้าพระวิทยากร ดูแลเรื่องการให้ความรู้ ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม แก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา นักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย

- 1) คุณอารีศักดิ์ เสถียรภาพอยู่ทรัพย์ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท ธนาสิริกรุ๊ป จำกัด (มหาชน), คณะทำงานรัฐมนตรีช่วยกระทรวงยุติธรรม, คณะทำงานของรองนายกรัฐมนตรีด้านการศึกษา, คณะกรรมการการรถไฟแห่งประเทศไทย และยังคงบวชอยู่ที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม อยู่ช่วงระยะเวลาสั้นๆ
- 2) ดร.ธีรพงษ์ บุญรักษา รองผู้อำนวยการฝ่ายยุทธศาสตร์และทรัพยากรบุคคล มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นผู้ที่ชื่นชอบการศึกษาแหล่งโบราณสถานและยังทำงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวด้วย
- 3) ดร.ชัตติยา ตังวสาราญ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, กรรมการตรวจสอบและประเมินผล การจัดการศึกษา
- 4) ดร.ทิพย์อาภรณ์ จงจตุรภัทร ผู้ช่วยประธานกรรมการบริหาร บริษัท อัลเทอร์เนทีฟ แอสเซท จำกัด, มีความผูกพันกับวัดตั้งแต่เด็ก
- ปริญญาตรีจบทางด้านเศรษฐศาสตร์
ปริญญาโท ด้านการวางแผนการตลาด และ
ปริญญาเอกจบ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์
- 5) ดร.อัญฐมา บุญपालิต อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยศิลปกร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์
2. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยโดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับพระสงฆ์ในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามเพื่อหา

ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
เพื่อรองรับประเทศไทย 4.0

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

การดำเนินการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก

ในการดำเนินการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกนั้น ผู้วิจัยจะทำหน้าที่ในการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยตนเองเป็นหลัก โดยข้อคำถามมาจากการที่ได้มีการกำหนดเอาไว้เบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์โดยในระหว่างที่ทำการเก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยจะมีการบันทึกเสียง และจดบันทึกคำสัมภาษณ์ต่างๆ อย่างละเอียด

การดำเนินการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In depth interview) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกับพระสงฆ์ในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีขั้นตอนดังนี้

กำหนดลักษณะของแหล่งข้อมูลที่จะเป็นตัวแทนในการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยผู้วิจัยได้กำหนดแหล่งข้อมูลเป็นคณะกรรมการบริหารวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

1. ผู้วิจัยทำการติดต่อไปยังเลขาส่วนตัวของแต่ละรูป เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขึ้นแนะนำตัว ผู้วิจัยทำการแนะนำตัวและแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก

3. ขึ้นสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับแหล่งข้อมูลแนวทางการบริหารจัดการวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามให้เป็นแหล่งอุทยานการศึกษา ตามคำถามที่ได้เตรียมไว้ โดยในระหว่างที่ทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ขออนุญาตบันทึกเสียงตลอดการสัมภาษณ์

4. ขึ้นเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์เชิงลึก หลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้วผู้วิจัยกล่าวขอบคุณและมอบของที่ระลึกจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการถอดเทปบันทึกเสียงไว้เป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน

แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) วิธีการสร้างแนวคำถาม

แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

2. ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

3. ตามทัศนะของท่านคิดว่า วัดควรมีแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามอย่างไร เพื่อรองรับประเทศไทย 4.0

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการคิดข้อคำถามเพื่อทำการสัมภาษณ์กับคณะกรรมการบริหารวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และทำการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของข้อคำถามก่อนดำเนินการเก็บข้อมูลจริง โดยผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกไปปรึกษา

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ดร.สิทธิชัย ฝรั่งทอง 2) ดร.เฉลิมชัย สุขไพบูลย์ และ 3) ดร.จิรพงศ์ เรืองกุล เพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแนวข้อคำถามให้มีความครบถ้วน เหมาะสม

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ได้แก่ การแสวงหาความเชื่อถือได้ของข้อมูลจากแหล่งที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

1. ด้านเอกสาร ใช้การรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกันที่มาจากแหล่งต่างกัน
2. ด้านบุคคล ใช้การรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกันจากบุคคลหลายคน ได้แก่ พระสงฆ์ในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาการและด้านบริหาร
3. ด้านทฤษฎี ได้ใช้ทฤษฎีตามที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 เป็นเครื่องตรวจสอบ

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับคณะกรรมการบริหารวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 1 ปี

ขั้นตอนในการทำวิจัย

การทำวิจัยเรื่อง “การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามเพื่อรองรับประเทศไทย 4.0” มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
2. ศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อมูลที่สอดคล้องกัน เพื่อไม่ซ้ำซ้อนกัน และนำมาใช้เป็นเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย
3. ออกแบบสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์กับคณะสงฆ์ในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และนักวิชาการ ที่มีความรู้ทางเกี่ยวกับวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และยังเป็นนักบริหาร ที่จะมาคอยให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการให้ทันยุคทันสมัยและสอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกข้อความ

2. นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
3. วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis technique) ประกอบบริบท (Context)
4. สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี